

NASTAWIĆ (39) *vb pf*

Oba a jasne (w tym w pierwszym 1 r. błędne znakowanie).

inf nastawić (12). ◇ *fut 1 sg* nastawię (2). ◇ *2 sg* nastawisz (2). ◇ *3 sg* nastawi (4). ◇ *1 pl* nastawim (1). ◇ *praet 3 sg m* nastawił (4). *f* nastawiła (2). ◇ *3 pl m pers* nastawili (2). ◇ *imp 2 sg* nastaw (4), nastaw (3); -w *Murz NT*; -w *SkarKaz*; -w : -w *BielKron* (1:1), *WujNT* (2:1). ◇ *impers praet* nastawi(o)no (1). ◇ *part praet act* nastawiwszy (2).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI – XVIII w.

1. Wysunąć, ustawić odpowiednio na przyjęcie uderzenia [w tym: czego (27), co (2)] (29) :

nastawić komu (9): *Náftáwi biiącemu iy czeluści BudBib Thren 3/30. Cf »nastawić drugiego [policzka]«.*

nastawić ku czemu (1): *ize miał dobrowolnie im náftáwić ku vbiczowaniu ich świętego grzbietu fwego RejPos [105],*

Zwroty: »nastawić drugiego [policzka], drugiej (strony), prawej strony« [w tym: komu (8)] = praebere alteram PolAnt, Vulg [szyk zmienny] (6:2:1): ktori rofkazał [...] prawey ftrony náftawyc/ gdy w lewą vderzą SeklKat I2v; KromRozm I M2, MurzNT Luc 6/29 BielKron 201v, 203; kto cię kolwiek vderzy w práwy policzek twoy/ náftaw mu y drugiego. WujNT Matth 5/40, przedm 21, Luc 6/29; SkarKaz 311b.

»nastawić (ku cięciu, na śmierć) szyje (a. szyję)« [szyk zmienny] (4): KochZuz A3v; nie niewieścim fercem męstwo fwe w rzeczách Bołkich pokázuiąc/ fzyię ku cięciu náftáwiłá. SkarŻyw 193, 193 marg; chceli niech zábiie/ Ia náftáwię z pokorą niewolniczyé fziie. GosłCast 20.

Przen (14) :

nastawić dla kogo (1): *Wízák co mamy dobrego/ wzyftkocto od niego/ Przecżze tego náftáwić lutuiem dla nie^{go}? ArtKanc I20v.*

Zwroty: »bijącemu głowy, grzbiet a [komu] nastawić« = narazić się na bicie lub na jakiegokolwiek prześladowanie [szyk zmienny] (2:1): Uterque in te exempla aedent, Będziefz bit od obudwu/ álbo Náftáwifz grzbietá obiemá / álbo dádząc fie obádwa znác. Mącz 110c; kto będzie ninie prawdę mowić/ mufi biiącemu głowy náftáwić. HistRzym 49 [idem] 51.

»gardła (a. gardło), szyje, głowy, krwie, zdrowia nastawić« [w tym: komu, czemu (3), dla czego (2), ku czemu (1), o co (1), za co (1)] = cervicem supponere Vulg [szyk zmienny] (3:3:2:1:1): którzy chętni byli gardł fwoich náftáwić. Ku [lege: nastawić ku] pośludze Koronnéy nie będą fnać chćieli KochZg A4v; KochSat C2; w bitwie dopiro nie żálował głowy náftáwić GórnDworz Bb 7; gdy káždy gárdło orężu nieprzyaciélfkiemu dla oyczyzny náftáwić muśi [cum vitam telis hostium pro patria exponi necesse sit]? ModrzBaz 108v; Agápetus Papież/ Antymá Cárogrockiego Patryárchę z ftolice złożył. [...] A zá to Iuftyniánowi Cefárzowi fzyie náftawił. SkarJedn D3, 29, 135 marg; O co y Páná Bogá z młodości prośił/ áby o wiárę S. krwie fwey náftáwić [...] mogł. SkarŻyw 372; WujNT Rom 16/4; iefli máiętności żálujem/ [...] iáko zdrowia náftáwim? SkarKazSej 667b.

2. Postawić do góry (4) :

Zwrot: »nastawić uszy« (1): koń vfzy náftáwifzy/ czekál rychłoli wynidzie Smok. SkarŻyw 187.

Przen (3):

Zwrot: »nastawić uszy (*a. uszu*)« = *śluchać uważnie; aures arrigere* *Mącz* [szyk zmienny] (3): *Mącz* 21a; *rádniey tego łłuchaymy/ vřzu náłtáwiwřzy SarnUzn* C5; *RejPos* 124.

3. Postawić kogo innego na miejsce poprzednika [kogo (A)] (3) :

Zwrot: »nastawić na miejsce [*czyje*], na to miejsce« [szyk zmienny] (1:1): bo bárzo łie rad přędko Pan pomřci krzywdy łwoiey/ á přętko záłię náłtáwi moźnieyřzy hupb ná mieyřce poráźonych łwoich *RejAp* 94, 94.

a. Postawić na stanowisku, mianować (1) :

W przeciwstawieniu: »zrzucić ... nastawić« (1): iż moźe koźdy Papięřz Cefářzáz zrzucić/ á drugiego náłtáwić. *KrowObr* 39.

4. Ustawić odpowiednio mechanizm, wycelować [co] (2) :

nastawić ku czemu (1): ku ktoremu domowi killká dział náłtáwiono *BielKron* 331.

Przen: *Zaaranźować coř przeciw komuř [na kogo]* (1) : niewiem iaki moźe być łepřzy przykłád [*řartu*]/ iáko kiedy owo chćiwy řtrzelecž ná łupieźáz zmierza: áłbo wielki gámrat zaleca łie pacholęciu w tkáncę: ábo co thákiego ktho ná kogo náłtáwi *GórnDworz* T3v.

5. Zastąpić [czego czym] (1) : Kaźdy by rad dziuię [*lege: dziurę*] nalazł Iako by z Zakonu wylazł A czem ynem go náłtawił *RejKup* x4v.

Synonimy: **1.** *podać, ściagnąć;* **2.** *nastorzyć, nastroszyć, podnieść.*

Formacje współrdzenne cf STAC.

Cf NASTAWIĄCY, NASTAWIENIE, NASTAWIONY

JR, KW